

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Finansų rinkos dalyvių veikla

Lietuvos draudimo rinkos apžvalga

2021 m.

Lietuvos draudimo rinkos apžvalga
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“
2021 m.

ISSN 2335-8335 (online)

Apžvalgą parengė
Bankų ir draudimo priežiūros departamento
Draudimo įmonių priežiūros skyrius

Pasiteirauti:

info@lb.lt

Nemokama informacijos linija
+370 800 50 500

© Lietuvos bankas, 2022

Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius

www.lb.lt

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

TURINYS

1. BENDRA LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA	5
2. LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS RAIDA	6
2.1. Draudimo įmokos	6
2.2. Draudimo išmokos	8
3. PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO VEIKLOS APŽVALGA	9
4. LIETUVOS RESPUBLIKOJE LICENCIJUOTŲ DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINĖS VEIKLOS REZULTATAI	9
5. ĮMONIŲ MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS.....	12
6. DRAUDIMO BROKERIŲ ĮMONĖS	12

Ši apžvalga, vertinant draudimo rinkos raidos pokyčius, apima bendrą visų Lietuvoje veikiančių draudimo rinkos dalyvių veiklą, vykdomą Lietuvos Respublikos teritorijoje.

Vertinant finansinių ir kapitalo normatyvų vykdymą bei šių rodiklių pokyčius, nagrinėjama tik šalyje registruotų 8 draudimo įmonių (visoje jų veiklos teritorijoje) ir 101 draudimo brokerių įmonės veikla (visoje jų veiklos teritorijoje). Lietuvos teritorijoje veikiančių filialų veiklos finansiniai rezultatai ir kapitalo rodikliai nevertinami, nes šių subjektų finansinę ir mokumo kapitalo reikalavimų vykdymo priežiūrą vykdo juos įsteigusių įmonių buveinių šalių priežiūros institucijos.

Rengiant šią apžvalgą naudoti Lietuvos banko duomenys ir skaičiavimai.

Santrumpos

EEE	Europos ekonominė erdvė
ES	Europos Sąjunga
IGD	investicinis gyvybės draudimas, kai investavimo rizika tenka draudėjui
TPVCAD	transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės draudimas
VP	vertybiniai popieriai
VVP	vyriausybės vertybiniai popieriai

1. BENDRA LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS APŽVALGA

Lietuvos draudimo rinka, 2021 m. perkopusi simbolinę 1 mlrd. Eur pasirašytų įmokų ribą, sėkmingai įveikė pastarųjų dvejų metų dėl pandemijos kilusius iššūkius ir metus baigė 9,0 proc. metiniu augimu. Gyvybės draudimo rinka išaugo 9,8 proc. – iki 319,3 mln. Eur, ne gyvybės draudimo įmokos metų pabaigoje sudarė 721,4 mln. Eur, augimo tempas, palyginti su 2020 m., buvo 8,6 proc.

Tikėtina, kad, vertinant 2021 m. duomenis, jau galima daryti apibendrinančias išvadas apie dvejus metus trukusios COVID-19 pandemijos įtaką draudimo rinkai. Pirmaisiais pandemijos metais reikšmingai sumažėjo sudarytų draudimo sutarčių skaičius. Tai atskleidė, kad, kai nėra galimybės tiesiogiai fiziškai kontaktuoti su draudėju, sutarčių sudarymo procesas stringa. Tai ypač buvo aktualu sudarant gyvybės draudimo sutartis, kurioms yra keliami aukštesni vartotojų poreikių nustatymo reikalavimai. Draudikai įvertino šią riziką ir ėmėsi veiksmų jai sumažinti įgyvendindami aukštesnį skaitmenizacijos lygį bekontakčio sutarčių sudarymo srityje. Pavyzdžiui, pagal draudikų pateiktus duomenis, 2021 m. 44 proc. gyvybės draudimo sutarčių buvo sudaryta elektroniniais kanalais ir, palyginti su 2020 m., šis dydis išaugo 10 proc. punktų. 2021 m. ne gyvybės draudimo rinka vėl augo po to, kai 2020 m. dėl pandemijos buvo užfiksuotas ne gyvybės draudimo rinkos susitraukimas. Ne gyvybės draudimo rinkos augimą nulėmė sausumos transporto priemonių (kasko) ir turto draudimo grupių didėjusi įmokų apimtis. Didžiausią ne gyvybės draudimo dalį sudarančio TPVCAD draudimo apimtis mažėjo antrus metus paeiliui. Iš pradžių mažėjančią veiklos apimtį lėmė įvesti judėjimo suvaržymai bei išaugusi nuotolinio darbo apimtis, vėliau prisidėjo ir padidėjusi konkurencinė kova tarp paslaugas teikiančių draudikų. Net ir panaikinus judėjimo suvaržymus, 2021 m. TPVCAD rinka dar nepasiekė 2019 m. apimtį nei pagal sudarytas sutartis, nei pagal įmokas. Apibendrinant dvejų metų neįprastą laikotarpį, galima teigti, kad pandemija paveikė draudimo rinką, tačiau poveikis nebuvo toks reikšmingas, kokio buvo galima tikėtis. Greita draudikų reakcija, aktyvūs veiksmai prisidėjo prie per pandemiją iškilusių naujų rizikų įvertinimo ir jų suvaldymo, tačiau atskleidė ir išryškino labiausiai pažeidžiamas veiklos sritis, į kurias būtina atkreipti dėmesį ir investuoti papildomų išteklių.

Apžvelgiamu laikotarpiu bendras, neauditotas Lietuvoje registruotų draudimo įmonių veiklos rezultatas buvo teigiamas ir sudarė 45 mln. Eur. Visų, išskyrus vieną, draudimo bendrovių veikla buvo pelninga. Be to, visos įmonės ne tik vykdė privalomuosius mokumo kapitalo reikalavimus, tačiau turėjo ir reikšmingą būtiną kapitalą viršijančią atsargą. 2021 m. draudimo įmonės išmokėjo 47,6 mln. Eur dividendų, tikėtina, iš per dvejus metus uždirbto pelno. Siekiant valdyti pandemijos įtakos finansų sektoriui poveikio neapibrėžtumą, įmonėms buvo rekomenduota 2020 m. neskirti 2019 m. uždirbto pelno dividendams išmokėti ar savoms akcijoms supirkti. Įmonės įgyvendino rekomendacijas, dėl to išaugo jų turtas ir nuosavas kapitalas. Nagrinėjamu laikotarpiu įvertinus, kad blogiausias galimas draudimo įmonių raidos scenarijus nepasitvirtino, rekomendacijos dėl 2020 m. uždirbto pelno paskirstymo buvo švelnesnės, todėl draudimo įmonės, įvertinusios kapitalo atsargos saugią ribą, išmokėjo akcininkams dividendus.

2022 m. kovo 8 d. Lietuvos banko valdyba išdavė draudimo veiklos licenciją „INVL Life“ UAB, jai suteikta teisė verstis gyvybės draudimo ir gyvybės draudimo, susijusio su investiciniais fondais, veikla. Įsteigta nauja bendrovė perims Suomijoje registruotos bendrovės *Mandatum Life Insurance Company Limited* turėtą verslą Baltijos šalyse, veiklą Latvijoje ir Estijoje vykdys per šiose šalyse įsteigtus filialus.

Draudimo brokerių įmonės taip pat veikė pelningai, pagal pateiktą 2021 m. finansinių ataskaitų projektą, uždirbo beveik 9,6 mln. Eur pelno – tai 43 proc. daugiau nei 2020 m.

Nuo 2020 m. liepos 1 d. Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – *Sodra*), vykdanči pensijų anuitetų mokėtojo veiklos funkciją ir valdanti Pensijų anuitetų fondą, pradėjo teikti II pakopos pensijų fonduose sukauptų sumų pensijų anuitetų mokėjimo paslaugą. 2021 m. *Sodros* veikla įsibėgėjo ir per pirmus visus veiklos metus buvo išmokėta 380,4 tūkst. Eur anuitetinių išmokų.

2. LIETUVOS DRAUDIMO RINKOS RAIDA

Šalies rinkoje draudimo paslaugas teikė 19 Lietuvoje registruotų draudikų – 8 įmonės ir 11 kitose ES šalyse registruotų įmonių filialų: 8 draudikai vykdė gyvybės draudimo ir 11 – ne gyvybės draudimo veiklą. 2021 m. pabaigoje veikė 101 draudimo brokerių įmonė.

2.1. DRAUDIMO ĮMOKOS

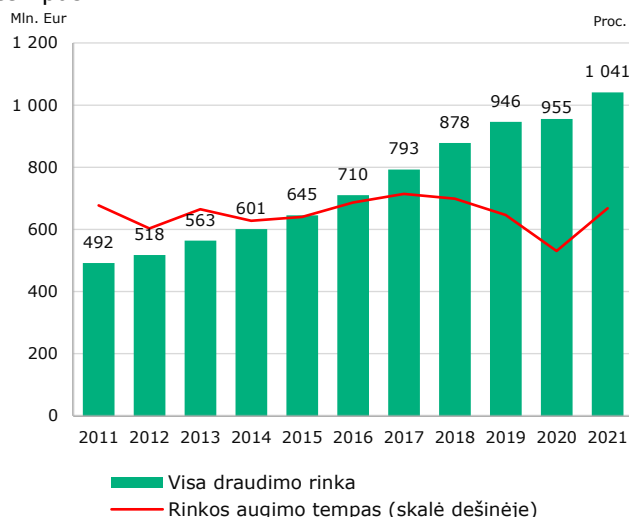
Nagrinėjamu laikotarpiu Lietuvoje registruotų draudimo įmonių ir kitų ES valstybių narių draudimo įmonių Lietuvoje įsteigtų filialų pasirašyta draudimo įmokų suma sudarė 1 040,7 mln. Eur, t. y., palyginti su 2020 m., rinka išaugo net 9 proc. Gyvybės draudimo įmokos padidėjo net 9,8 proc. – iki 319 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo įmokos – 8,6 proc. ir sudarė 721 mln. Eur.

1 lentelė. Draudimo įmokos

Eil. Nr.	Draudimo šakos	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
		2019	2020	2021	2020 m.	2021 m.
1.	Gyvybės draudimas	270,4	290,7	319,3	7,5	9,8
2.	Ne gyvybės draudimas	675,4	664,1	721,4	-1,7	8,6
3.	Iš viso	945,9	954,9	1 040,7	1,0	9,0

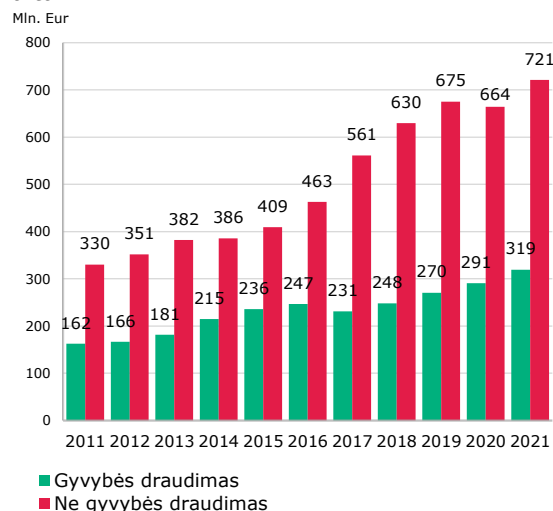
Šaltinis: Lietuvos bankas.

1 pav. Visos rinkos draudimo įmokų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

2 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo įmokų kaita

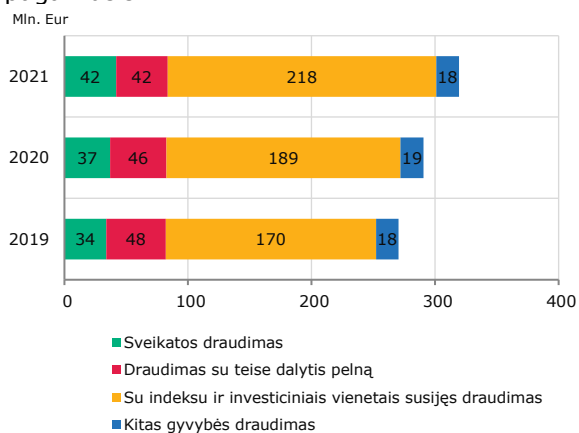
Šaltinis: Lietuvos bankas.

2021 m. investicinis gyvybės draudimas buvo lemiamas gyvybės draudimo rinkos augimo veiksnys.

IGD įmokos, sudarančios daugiau nei 68 proc. viso gyvybės draudimo įmokų portfelio, praėjusiais metais padidėjo dar 14,9 proc. ir sudarė 217,5 mln. Eur. 2020 m. IGD naujų sudarytų sutarčių skaičius sumažėjo, o apžvelgiamu laikotarpiu išaugo 23,7 proc. Tai rodo, kad tiek draudikai, tiek draudėjai prisitaikė prie COVID-19 pandemijos sukeltų iššūkių. Draudikai pagreitino skaitmenizacijos procesus ir prisitaikė dirbti pandemijos sąlygomis. Draudimo išgyvenimo atveju įmokos sumenko 8,7 proc. – sudaryta net 57,5 proc. mažiau draudimo sutarčių. Nors draudimo išgyvenimo atveju mažėjimo tendencija stebima jau keletą metų, tačiau 2021 m. ji dar labiau išryškėjo. Ją lemia vyraujanti žemų palūkanų normų aplinka ir dėl to vis mažėja šį produktą parduodančių draudikų. Be to, mažos garantuotos palūkanos neskatina draudėjų rinktis šio produkto. Draudimo mirties atveju sudarytų sutarčių skaičius padidėjo 26 proc., o draudimo įmokos buvo 2,7 proc. mažesnės. Tikėtina, kad pagrindinė šios draudimo rūšies sutarčių augimo priežastis buvo praėjusiais metais vienos draudimo bendrovės

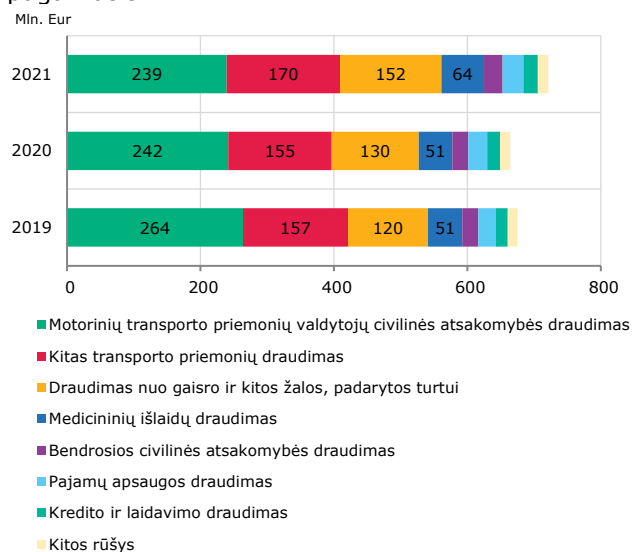
kainodaros pakeitimas ir dalies sutarčių sudarymas iš naujo. Sveikatos draudimo, kuris yra papildoma apsauga prie kaupiamųjų gyvybės draudimo sutarčių, įmokos išaugo 13,3 proc. ir sudarė 42 mln. Eur.

3 pav. Gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

4 pav. Ne gyvybės draudimo įmokų pasiskirstymas pagal rūšis

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Ne gyvybės draudimo rinkos augimą lėmė kasko ir turto draudimo apimčių augimas. Didžiausią (32,5 %) ne gyvybės draudimo rinkos portfelio dalį sudarančio TPVCAD įmokų suma dar šiek tiek sumažėjo ir sudarė 234,1 mln. Eur, t. y. buvo 1,3 proc. mažesnė nei 2020 m. ir net 9,5 proc. mažesnė nei 2019 m. Dėl pandemijos 2020 m. sumažėjusi TPVCAD apimtis neatkurta ir 2021 m. sudarytų TPVCAD sutarčių skaičius beveik nepakito (+0,2 %). Tokiems rezultatams įtakos turėjo karantinas, dėl kurio dalis darbdavių skatino savo darbuotojus dirbti nuotoliu, o tai lėmė mažesnę eismą keliuose, taip pat ir draudikų konkurencinė kova. Konkurencinę kovą iliustruoja besitęsiantis vidutinės įmokos mažėjimas. Kitokios buvo sausumos transporto priemonių, išskyrus geležinkelio transporto priemones, draudimo (kasko) tendencijos. Kasko įmokos augo sparčiai ir sudarė 169 mln. Eur, t. y. 9,5 proc. daugiau nei 2020 m., sudaryta 23 proc. daugiau draudimo sutarčių. Vidutinė kasko draudimo įmoka ir toliau mažėjo ir buvo mažesnė nei 2017–2020 m. Didėjo ne tik fizinių asmenų segmente kasko draudimo apimtis, aktyviau šios rūšies draudimo paslaugomis naudojami ir juridiniai asmenys.

Augimo tendencijos buvo stebimos ir turto draudimo sektoriuje. Šios rūšies draudimo įmokos padidėjo net 16,4 proc. ir sudarė 151,5 mln. Eur. Sparčiai augo turto draudimo įmokos juridinių asmenų segmente – net 25,3 proc. ir sudarė 49,2 mln. Eur, tačiau reikšmingiausią turto draudimo dalį ir toliau sudaro gyventojų turto draudimas – 88,2 mln. Eur, padidėjo 10,6 proc. Įmokų suma augo sparčiau nei sudarytų sutarčių skaičius, todėl galima teigti, kad didėjo vidutinė įmoka.

Nors įvairūs pandemijos ribojimai galiojo visus 2021 m., tačiau šiek tiek atsigavo kelionių draudimas, nes medicininių išlaidų draudimo sudarytų sutarčių skaičius padidėjo 30,5 proc., o pajamų apsaugos draudimo – 4 proc. Pažymėtina, kad papildomojo savanoriškojo sveikatos draudimo, apimančio ne gyvybės draudimą, kai draudžiama apdraustojo sveikata ir kai draudikas apmoka sveikatos priežiūros ar kitų įstaigų patirtas sąnaudas dėl apdraustojo gydymo ar kitų jam suteiktų paslaugų, apimtis ir toliau didėjo: sutarčių buvo sudaryta 51,9 proc. daugiau nei 2020 m., o draudimo įmokų suma išaugo 26 proc. ir pasiekė 54,7 mln. Eur.

2.2. DRAUDIMO IŠMOKOS

Praėjusiais metais draudikų išmokėtų draudimo išmokų suma augo panašiu tempu kaip ir draudimo įmokos. Gyvybės ir gyvybės draudimo veiklą vykdančios draudikų Lietuvoje išmokėjo 547,1 mln. Eur draudimo išmokų, arba 9,3 proc. daugiau nei 2020 m. Išaugo tiek gyvybės draudimo, tiek ne gyvybės draudimo išmokų suma. Gyvybės draudimo išmokų suma padidėjo 10,1 proc. ir sudarė 139,3 mln. Eur, o ne gyvybės draudimo – atitinkamai 9 proc. ir 407,8 mln. Eur.

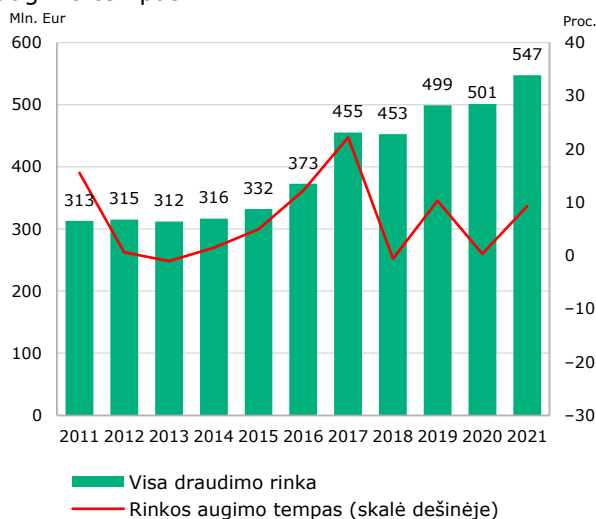
2 lentelė. Išmokos

Eil. Nr.	Draudimo šakos	Suma, mln. Eur			Augimo tempas, proc.	
		2019	2020	2021	2020 m.	2021 m.
1.	Gyvybės draudimas	130,3	126,5	139,3	-2,9	10,1
2.	Ne gyvybės draudimas	368,8	374,2	407,8	1,5	9,0
3.	Iš viso	499,1	500,7	547,1	0,3	9,3

Šaltinis: Lietuvos bankas.

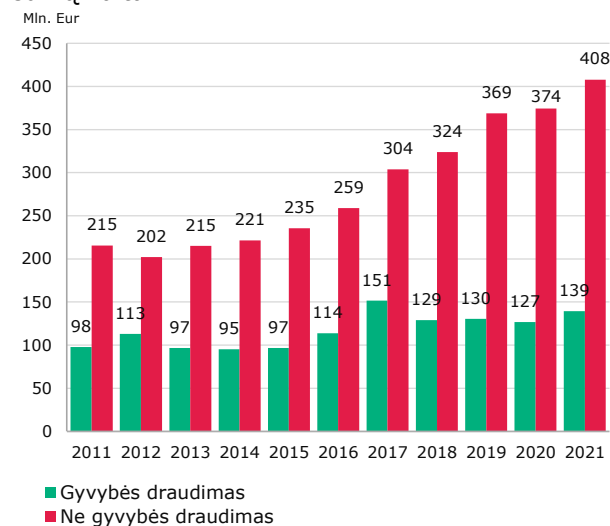
Nors vis dar tęsiasi pandemija, tačiau draudėjai, kaip ir 2020 m., nebuvo linkę nutraukti IGD sutarčių, o išmokų suma nutraukus sutartis, įskaitant dalinį sukauptos sumos atsiėmimą, buvo beveik tokia pati kaip ir 2020 m. ir sudarė 61 mln. Eur, o palyginti su 2019 m., ji buvo 7,7 proc. mažesnė. Draudimo su teise dalytis pelną išmokų suma padidėjo 3,2 proc. – išmokėta daugiau kaip 25 mln. Eur. Atkreiptinas dėmesys, kad augimą nulėmė išmokos nutraukus sutartis. Šios išmokos padidėjo net 25,6 proc. Draudikai beveik nesudaro naujų draudimo su teise dalytis pelną sutarčių, todėl daugeliu atveju nutraukiamos šios rūšies draudimo sutartys būna galiojusios gana ilgą laiką, todėl jas nutraukus išmokama išmoka būna gana reikšminga. Tokia šios rūšies draudimo išmokų augimo tendencija buvo ir ankstesniais laikotarpiais. Sveikatos draudimo išmokų suma sumažėjo 22,2 proc. ir sudarė 11,6 mln. Eur.

5 pav. Visos rinkos draudimo išmokų sumų kaita ir augimo tempas

Šaltinis: Lietuvos bankas.

6 pav. Gyvybės ir ne gyvybės draudimo išmokų sumų kaita

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Draudimo išmokos, išmokėtos pagal TPVCAD sutartis, 2020 m. sudarė 144,4 mln. Eur ir buvo vos 0,1 proc. mažesnės nei prieš metus. Lietuvoje registruoti draudikai išmokėjo TPVCAD vienetų išmokų 5,5 proc. mažiau nei prieš metus. Tokios išmokėtų sumų absoliutinė suma ir vienetais pokyčių tendencijos rodo didėjančią vidutinę išmoką. Kasko rūšies draudimo augo ne tik įmokos, bet ir išmokos. Išmokų suma sudarė 110 mln. Eur, t. y. 9,5 proc. daugiau nei 2020 m. Išmokų skaičius didėjo lėčiau ir sudarė 4,3 proc. Taigi, galima teigti, kad didėjo vidutinė kasko draudimo išmoka. Pagal turto draudimo sutartis išmokėta 81 mln. Eur, arba 18,6 proc.

daugiau nei prieš metus. Turto draudimo išmokos didėjo šiek tiek sparčiau nei įmokos, todėl dalis draudikų patyrė nuostolį iš šios rūšies draudimo. Pasėlių draudimo išmokos 2020 m., palyginti su 2019 m., išaugo daugiau nei tris kartus. Nagrinėjamu laikotarpiu šios rūšies draudimo išmokos toliau didėjo (+13,6 %) ir sudarė 9,7 mln. Eur, tačiau šis augimas sietinas su gerokai didesniu pasėlių draudimo sutarčių skaičiumi (+55 %).

3. PENSIJŲ ANUITETŲ FONDO VEIKLOS APŽVALGA

2021 m. įsibėgėjo nuo 2020 m. liepos 1 d. pradėjusio veikti *Sodros* valdomo Pensijų anuitetų fondo, teikiančio II pakopos pensijų fonduose sukauptų pensijų anuitetų mokėjimo paslauga, veikla. 2021 m. priimti 754 sprendimai ir gauti prašymai dėl pensijų anuitetų mokėjimo, kurių bendra vienkartinį įmokų suma sudarė beveik 10,7 mln. Eur. Dažniausiai gyventojai rinkosi standartinį pensijų anuitetą su garantuotu mokėjimo laikotarpiu, mažiausiai – atidėtąjį pensijų anuitetą. Pensijų anuitetų fondas tolesniems įsipareigojimams vykdyti suformavo daugiau nei 13,8 mln. Eur techninių atidėjinių sumą, o per pirmus visus veiklos metus, t. y. 2021 m., išmokėjo 380,4 tūkst. Eur.

3 lentelė. Pensijų anuitetų fondo veiklos rodikliai

Eil. Nr.	Pensijų anuitetų rūšis	Priimti sprendimai ir prašymai dėl pensijų anuitetų mokėjimo, vnt.		Pensijų anuitetų įmokos, Eur		Pensijų anuitetų išmokos, Eur	
		2020	2021	2020	2021	2020	2021
1.	Standartinis anuitetas ¹	52	150	884 036	2 593 626	11 261	96 719
2.	Standartinis anuitetas su garantuojamu laikotarpiu ²	155	509	2 673 951	7 866 635	33 248	283 668
3.	Atidėtasis anuitetas ³	32	95	96 629	204 354	0	0
4.	Iš viso	239	754	3 654 616	10 664 615	44 509	380 387

4. LIETUVOS RESPUBLIKOJE LICENCIJUOTŲ DRAUDIMO ĮMONIŲ FINANSINĖS VEIKLOS REZULTATAI

2021 m. pabaigoje draudimo įmonių valdomo turto vertė sudarė 1,746 mlrd. Eur ir, palyginti su trečiojo ketvirčio pabaiga, padidėjo 1,8 proc., o palyginti su 2020 m. pabaiga, pokytis yra šiek tiek didesnis – 4.4 proc. Gyvybės draudimo įmonių turto suma per ataskaitinius metus išaugo beveik 4,6 proc. ir sudarė 764,7 mln. Eur, ne gyvybės draudimo įmonės valdė beveik 981,5 mln. Eur vertės turtą, kurio vertė per metus išaugo 4,3 proc. Sąlyginai kukliam draudimo įmonių turto vertės augimui 2021 m. reikšmingą įtaką turėjo per pandemiją susiklosčiusi dividendų mokėjimo politika, kai, siekiant valdyti pandemijos įtakos finansų sektoriui poveikio neapibrėžtumą, įmonėms buvo rekomenduota 2020 m. neskirti 2019 m. uždirbto pelno dividendams išmokėti ar savoms akcijoms supirkti. Įmonės įgyvendino rekomendacijas, o dėl to išaugo jų turtas ir nuosavas kapitalas. 2021 m. įvertinus, kad blogiausias galimas draudimo įmonių raidos scenarijus nepasitvirtino, rekomendacijos dėl 2020 m. uždirbto pelno paskirstymo buvo švelnesnės, todėl draudimo įmonės, įvertinusios kapitalo atsargos saugią ribą, išmokėjo akcininkams dividendus, tikėtina, iš per dvejus metus uždirbto pelno. Išmokėta suma siekė beveik 47,6 mln. Eur.

¹ Standartinis pensijų anuitetas – tai paslauga, kai pensijų anuiteto mokėtojas, gavęs vienkartinę įmoką iš pensijų fonde sukauptų pinigų, iki pensijų anuitetų gavėjo gyvos galvos moka pensijų anuitetą. Standartinis pensijų anuitetas nepaveldimas.

² Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu – tai paslauga, kai pensijų anuiteto mokėtojas, gavęs vienkartinę įmoką iš pensijų fonde sukauptų pinigų, iki pensijų anuitetų gavėjo gyvos galvos moka pensijų anuitetą. Pensijų anuiteto gavėjui mirus, bet nesibaigus sprendime dėl standartinio pensijų anuiteto mokėjimo numatytam garantuojamam mokėjimo laikotarpiui, už standartinio pensijų anuiteto su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu gavėjui dėl mirties neišmokėtų pensijų anuitetų už likusį garantuojamą mokėjimo laikotarpį sumą priklausanti vienkartinė pensijų anuiteto išmoka paveldima Civilinio kodekso nustatyta tvarka.

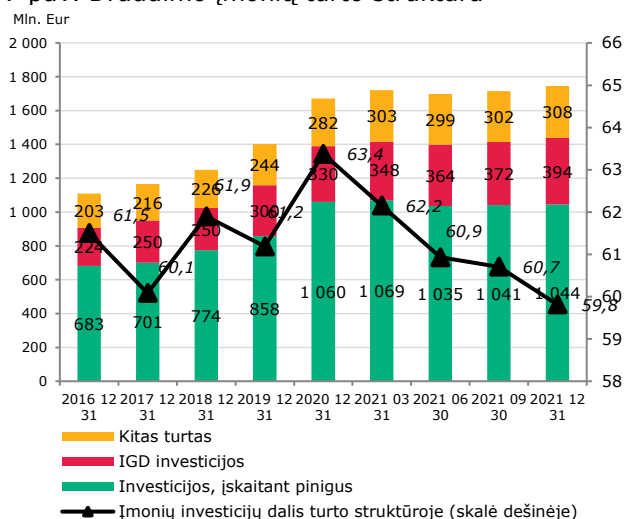
³ Atidėtasis pensijų anuitetas – tai paslauga, kai pensijų anuitetų mokėtojas, gavęs vienkartinę įmoką iš pensijų fonde sukauptų pinigų, pensijų anuiteto gavėjui, sulaukusiam 85 metų, pradeda mokėti ir iki gyvos galvos periodiškai moka pensijų anuitetą. Atidėtasis pensijų anuitetas nepaveldimas.

Pusę gyvybės draudimo įmonių valdomo turto sudaro draudėjų pagal investicinio gyvybės draudimo sutartis patikėtas valdyti turtas. Šio turto vertė per metus padidėjo daugiau nei 19 proc. – iki 393,8 mln. Eur, o turto pokyčiams didžiausią įtaką turėjo spartus naujų sutarčių sudarymas po karantino nulemtų suvaržymų atlaisvinimo. Pažymėtina, kad buvę suvaržymai didesnę įtaką turėjo naujų sutarčių sudarymui, o pagal anksčiau sudarytas sutartis mokamų periodinių įmokų srautas buvo stabilus ir tai lėmė, kad nuosmukio investicinio gyvybės draudimo sektoriuje nebuvo. Gyvybės draudimo įmonių nuosavų investicijų suma (kartu su pinigais), palyginti su 2020 m. pabaiga, sumažėjo 9,5 proc. ir sudarė 341,4 mln. Eur. Neigiamam pokyčiui reikšmingą įtaką turėjo 2021 m. gyvybės draudimo įmonių akcininkams išmokėta daugiau nei 27 mln. Eur suma.

Nagrinėjamu laikotarpiu ne gyvybės draudimo įmonių turto augimą nulėmė 3 proc. padidėjusi nuosavų investicijų (kartu su pinigais) suma, ji metų pabaigoje sudarė 703,0 mln. Eur. Ne gyvybės draudimo įmonės akcininkams išmokėjo 20,5 mln. Eur dividendų.

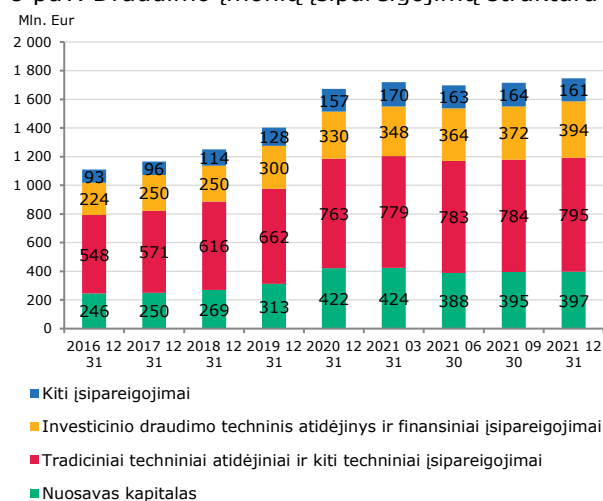
Didėjanti investicinio gyvybės draudimo veiklos apimtis lėmė įsipareigojimų struktūros pokyčius: gyvybės draudimo įmonių įsipareigojimai sudarė daugiau nei 54 proc. (645,4 mln. Eur), įsipareigojimai, kylantys dėl ne gyvybės draudimo sutarčių, – 543,3 mln. Eur. Visų įmonių nuosavas kapitalas pasiekė 396,6 mln. Eur – per metus paaugo vos 0,4 proc.

7 pav. Draudimo įmonių turto struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

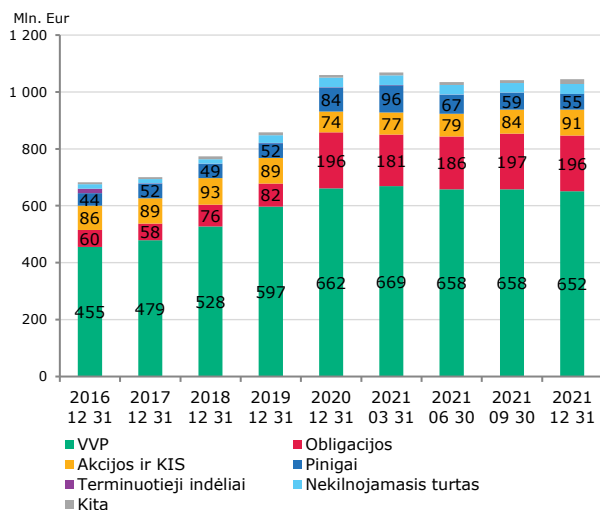
8 pav. Draudimo įmonių įsipareigojimų struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

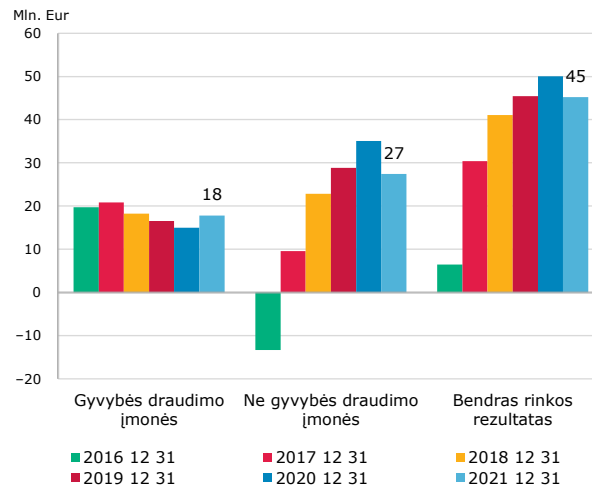
2021 m. gruodžio 31 d. bendra draudimo įmonių nuosavo turto investicijų apimtis buvo didesnė kaip 1 mlrd. Eur – 1,04 mlrd. Eur. Draudimo bendrovių investicijų portfelio struktūrai būdingas konservatyvumas: didžiąją dalį investicijų sudaro mažiau nuo rinkos svyravimų priklausomi skolos VP. Net 62,4 proc., arba 651,6 mln. Eur, visų investicijų yra investuota į VVP, o didžioji jų dalis, per 90 proc., investuota į EEE šalių vyriausybės išleistas VP. Investicijos į kitų įmonių obligacijas buvo antra pagal apimtį investicijų kryptis ir sudarė 18,7 proc. visų investicijų, arba 195,7 mln. Eur. Čia dalis investicijų į ne EEE šalių VP didesnė – 20 proc. Investicijų į nuosavybės VP, įskaitant investicijas į kolektyvinio investavimo subjektus (KIS), suma sudarė 91,1 mln. Eur, o jos dalis investicijų portfelio struktūroje išaugo 1,7 proc. punkto – iki 8,7 proc. Kredito institucijų atsiskaitomosiose sąskaitose laikomų pinigų suma sudarė 54,5 mln. Eur – beveik 30 mln. Eur mažiau nei prieš metus. Tikėtina, kad tokių pokyčių pagrindinė priežastis buvo draudimo įmonių 2021 m. išmokėtos reikšmingos sumos akcininkams.

9 pav. Draudimo įmonių nuosavo turto struktūra

Šaltinis: Lietuvos bankas.

10 pav. Draudimo įmonių veiklos rezultatas

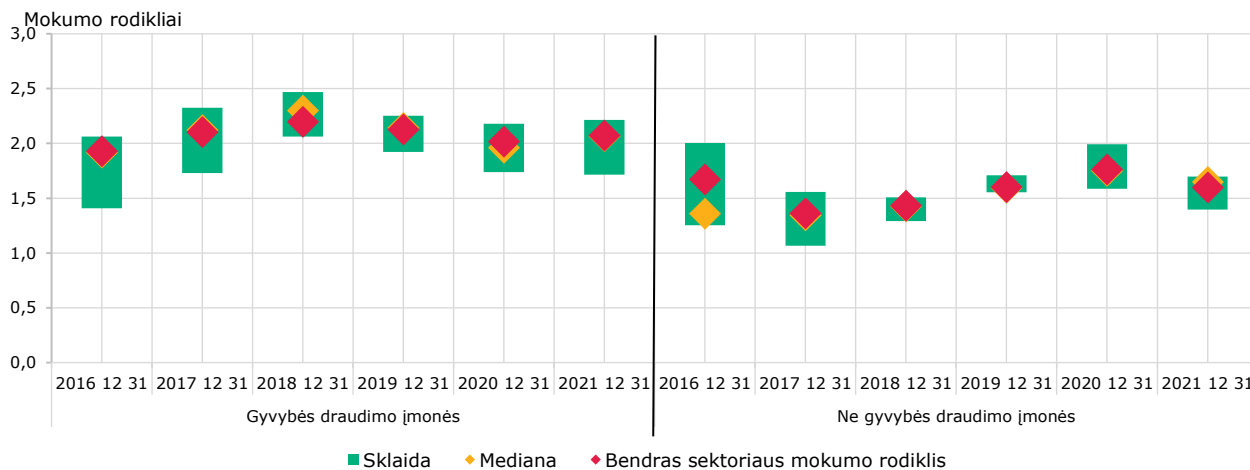
Šaltinis: Lietuvos bankas.

Apžvelgiamu laikotarpiu Lietuvos Respublikoje registruotos draudimo įmonės uždirbo 45.2 mln. Eur pelno – beveik 10 proc. mažiau nei 2020 m. Gyvybės draudimo įmonių uždirbtas pelnas sudarė beveik 17,8 mln. Eur – apie 19 proc. daugiau nei prieš metus. Nors dėl kilusios pandemijos 2020 m. sudarytų naujų gyvybės draudimo sutarčių sumažėjo, tačiau ankstesniais metais sudarytas administruojamas draudimo sutarčių portfelis užtikrino gyvybės draudimo įmonių finansinį stabilumą, o 2021 m. prie teigiamų veiklos rezultatų prisidėjo dar ir spartus rinkos augimas. Ne gyvybės draudimo įmonių pelnas sumenko 21,9 proc. ir sudarė 27,4 mln. Eur. 2021 m. atlaisvinus ar panaikinus per karantiną buvusius judėjimo suvaržymus, ne gyvybės draudimo rinka išaugo beveik dviženkliais procentais, tačiau dar sparčiau nei įmokos augo draudiminių įvykių skaičius, išmokų apimtys ir išmokoms mokėti formuojami techniniai atidėjiniai. Visos įmonės dirbo pelningai, išskyrus vieną ne gyvybės draudimo veiklą vykdančią draudimo įmonę.

5. ĮMONIŲ MOKUMO KAPITALO REIKALAVIMŲ VYKDYMAS

Visos draudimo įmonės vykdė mokumo kapitalo reikalavimus. Pagal direktyvos „Mokumas II“ reikalavimus apskaičiavus draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimą ir įvertinus turimų nuosavų lėšų dydį, nustatyta, kad visos draudimo įmonės buvo mokios, t. y. turėjo pakankamai tinkamų nuosavų lėšų mokumo kapitalo reikalavimui ir minimalaus kapitalo reikalavimui padengti. 2021 m. gruodžio 31 d. gyvybės draudimo įmonių mokumo rodiklis buvo 2,07, ne gyvybės – 1,60.

11 pav. Draudimo įmonių mokumo kapitalo reikalavimo rodikliai

Šaltinis: Lietuvos bankas.

6. DRAUDIMO BROKERIŲ ĮMONĖS

Nagrinėjama laikotarpiu, tarpininkaujant draudimo brokerių įmonėms, draudimo rinkoje sudaryta 31 proc. sutarčių. 2021 m. gruodžio 31 d. Lietuvos draudimo rinkoje veikė 101 draudimo brokerių įmonė. Apžvelgiamu laikotarpiu draudimo brokerių įmonės tarpininkavo sudarant 4,67 mln. draudimo sutarčių – jų skaičius, palyginti su 2020 m., išaugo 56 proc. Kaip įprasta, draudimo brokerių įmonės aktyviausiai veikė ne gyvybės draudimo rinkoje. Tarpininkaujant draudimo brokerių įmonėms, sudarytų draudimo sutarčių portfelio struktūra šiek tiek pakito: didžiausia sutarčių dalis teko TPVCAD grupei – 1,55 mln., arba 33 proc., nors prieš metus – 50 proc. visų sutarčių; tada – turto draudimui: šios draudimo rūšies sudaryta 1,24 mln. sutarčių, arba 27 proc., kaip ir 2020 m., po to – draudimui ligos atvejui, toliau – pagalbos ir nelaimingų atsitikimų draudimui.

4 lentelė. Pagrindiniai draudimo brokerių įmonių veiklos rodikliai

Eil. Nr.	Rodikliai	Suma			Augimo tempas, proc.	
		2019	2020	2021	2020	2021
1.	Sudarytos draudimo sutartys, tūkst. vnt.	2 225,2	2 987,3	4 672,7	34,2	56,4
2.	Pardavimo pajamos, tūkst. Eur	56 438	58 192	67 280	3,1	15,6
3.	Ataskaitinio laikotarpio rezultatas, tūkst. Eur	2 979	6 728	9 590	225,8	42,5

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Draudimo brokerių įmonių pardavimo (draudimo tarpininkavimo veiklos) pajamos, 2021 m. gruodžio 31 d. finansinės atskaitomybės (projekto) duomenimis, sudarė 67 mln. Eur – tai 15,6 proc. daugiau nei 2020 m. Draudimo brokerių įmonių veikla nagrinėjama laikotarpiu buvo pelninga – įmonės uždirbo beveik 9,6 mln. Eur pelno. Palyginti su 2020 m., uždirbtas pelnas padidėjo 42,5 proc. Pagrindinė padidėjusio pelno priežastis – išaugusios draudimo brokerių įmonių pardavimo pajamos. Pelningai dirbo 82 draudimo brokerių įmonės.

Draudimo brokerių įmonių turtas ir nuosavas kapitalas apžvelgiamu laikotarpiu išaugo: turtas – 0,8, nuosavas kapitalas – 1,4 proc. 2021 m. gruodžio 31 d. viena draudimo brokerių įmonė nevykdė minimalaus nuosavo kapitalo reikalavimo (kapitalas negali būti mažesnis kaip 19 510 Eur arba ne mažesnis kaip 4 proc. per metus draudimo brokerių įmonės gautų draudimo įmokų, mokėtinų draudikams).

Pagal galiojančius teisės aktus, draudimo brokerių įmonės surinktas draudimo įmokas, skirtas atsiskaityti su draudikais, privalo laikyti atskirose banko sąskaitose. Pažymėtina, kad šis reikalavimas ataskaitiniu laikotarpiu buvo vykdomas. Draudimo brokerių įmonės per metus į kasą ir atskiras sąskaitas surinko 125,8 mln. Eur draudimo įmokų, jos buvo perduotos draudimo įmonėms.